

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Didaktické hry ve výuce geografie

Autor práce: Barbora Matoušková

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Diplomová práce si klade v úvodu hned několik cílů, přičemž jasně stanovený a v závěru práce diskutovaný je pouze hlavní cíl práce „nalézt příklady dobré praxe ve využívání didaktických her“. Tento cíl je jistě relevantní a aktuální, jeho zdůvodnění však v úvodu práce bohužel chybí, stejně jako jeho bližší přiblížení prostřednictvím dílčích cílů a z nich vycházejících výzkumných otázek. Zároveň některé z nepřímo zmíněných cílů v úvodu práce se pouze velmi okrajově vztahují k tomuto hlavnímu cíli, a práce se tak zbytečně snaží nalézt odpověď na přílišné množství otázek.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Autorka vhodně pracuje s odbornou, především však českou, literaturou, a to jak v teoretické části práce, tak i při interpretaci vlastních výsledků. Užitečný je především rozbor různého pojetí her, didaktických her a jejich možných členění i jejich závěrečná syntéza. Nicméně některá v práci uvedená tvrzení nejsou podložena, i přesto že je autorka pak i dále využívá v empirické části práce, např. fakultní školy častěji využívají alternativní a aktivizující výukové metody či dle více autorů jsou didaktické hry velmi vhodné pro rozvíjení klíčových kompetencí.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Hlavní využitou metodou diplomové práce je elektronické dotazníkové šetření, které vzhledem k vývoji situace v průběhu letošního jara autorka zvolila na místo hloubkového polostrukturovaného rozhovoru. Tato změna, i když pochopitelná, bohužel práci snížila na kvalitě i přínosnosti. Kromě některých nedostatků samotného dotazníku, respektive diskutabilních charakteristik, např. zařazení definice didaktické hry před otevřenou otázkou tazající se respondentů na vlastní definici didaktické hry, časté využívání záporů v otázkách a tvrzeních, je problematická zejména velikost výzkumného vzorku. Vzhledem k využití metodě sběru dat a stanoveným cílům práce považuji vzorek 25 učitelů, kteří využívají ve své výuce didaktické hry, a 5 učitelů, kteří hry nevyužívají, za nedostatečný.

Takto malý vzorek byl zapříčiněn hned několika nešťastnými volbami autorky, a to zejména: kontaktováním vedení školy na místo samotných učitelů zeměpisu, oslovením pouze fakultních škol. Předložené argumenty pro toto rozhodnutí nejsou podloženy a zároveň nedávají příliš smysl vzhledem k záměru zjistit, i proč učitelé hry nevyužívají. Tento záměr rovněž poukazuje na značnou obsahovou šíři dotazníku, který tak nebyl dostatečně přizpůsoben stanovenému hlavnímu cíli práce, což se projevilo i na získaných výsledcích.

Metodika práce je navíc obecně poměrně chaotická, jistě by ji prospělo jasnější oddělení využitých

metod, tj. dotazníkového šetření a tvorby sborníku didaktických her, i lepší strukturace jednotlivých fází tvorby a distribuce dotazníků. Zároveň v práci postrádám uvedení znění e-mailu, který byl rozeslán ředitelům/ředitelkám škol, a obsahu krátkého dotazníku, který autorka využila pro žákovskou evaluaci některých didaktických her zařazených v předloženém sborníku her.

Kladně však hodnotím, že autorka si je některých z výše zmíněných nedostatků sama vědoma a uvedla je v diskuzi práce.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Výsledky práce jsou napsány čtivě a představují kvantitativní i kvalitativní analýzu získaných dat. Autorka zároveň v samotné kapitole výsledky rovněž představené výsledky interpretuje i s využitím teoretické části práce a dalších zdrojů. Někdy ale sama sebe v interpretaci předbíhá a interpretace není od samotných výsledků jednoznačně oddělená, což může čtenáře práce zmást, obdobně jako zmínění některých poznatků z empirického výzkumu již v teoretické části práce.

Kromě výsledků dotazníkového šetření, které bohužel vzhledem k malému vzorku není možné zobecňovat, je přínosný autorkou vytvořený sborník 16 didaktických her, který využívá i zjištění z dotazníku. Na sborníku her zejména oceňuji jeho promyšlenost a poměrně značnou originalitu. Nejedná se o pouhé vložení her do příloh práce, ale sborník obsahuje i anotace ke hrám, jejich vzdělávací cíle, je provázán s obsahem RVP a nabízí i možnosti hodnocení her a poznámky s vlastními zkušenostmi autorky s implementací některých her. Autorka se nadto snažila, aby hry byly co nejvíce rozmanité, a to ať už z pohledu jejich charakteristik, tak i témat, ke kterým se vztahují. I tak si myslím, že by bylo možné rozmanitost her dále zvýšit (viz např. dvě hry na práci s klimadiagramy).

Sborníku nicméně nejvíce škodí jeho rozdělení do dvou částí, kdy jedna se nachází v samotné práci a druhá patří do příloh práce. Vhodnější by bylo všechny informace k dané hře uvést na jednom místě a další hru představit vždy na nové stránce. Nadto z pohledu učitele, který by potenciálně chtěl uvedené hry využít, jsou materiály pro některé z nich zbytečně roztahané a přímo obsahují dlouhé barevné hypertextové odkazy (nešetří tak papírem, inkoustem, ani časem). Obecně z popisu některých her i jejich ztvárnění je patrné, že je autorka ještě nevyzkoušela. Mnohé nedostatky by pravděpodobně mohly být odhaleny při tvorbě modelových řešeních.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

V závěru práce autorka především shrnuje výsledky své práce a uvádí, že všechny cíle se podařilo naplnit. S tímto tvrzením nelze plně souhlasit, např. s ohledem na počet respondentů nelze říci, že byla zjištěna míra využívání didaktických her ve výuce geografie, sestavena typologie nejčastěji využívaných her, porovnána četnost využívání didaktických her ve výuce na ZŠ a SŠ nebo zjištěny hlavní důvody nevyužívání her.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: **výborná** / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Komentář (vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.)

Celková formální úprava práce je na velmi dobré úrovni, častější jsou pouze chyby v interpunkci, zejména ve sborníku her a přílohách práce. Jak již bylo naznačeno, částečně problematická je struktura práce. Teoretické a empirické poznatky nejsou od sebe místy jednoznačně odděleny.

Grafické prvky práce jsou zpracovány poměrně kvalitně, nicméně v některých případech působí vzhledem k textu práce poměrně nadbytečně (např. Graf 1, Graf 7).

Citační úroveň práce snižuje nejednotný formát přímých citací, netradiční citování některých zdrojů plnými citacemi v poznámkách pod čarou a nesoulad těchto citací s podobou citací v závěrečném seznamu literatury. Jako zásadní vnímám však především nedodržení požadované citační normy v přílohách práce, kde na většině míst jsou uvedeny pouze hypertextové odkazy, bez názvu webu, konkrétní webové stránky, data vytvoření, data citace apod. Tyto zdroje nadto nejsou uvedeny v seznamu literatury, ani nejsou jinde syntetizovány.

3. Souhrn**Celkové zhodnocení práce** (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Diplomová práce je zpracována kvalitně, je čtivá a její výsledky jsou přínosné pro vzdělávací praxi a částečně i pro didaktiky geografie. Z textu práce a především pak z vytvořeného sborníku didaktických her je patrné, že autorka věnovala práci značné úsilí.

Práci tak paradoxně nejvíce škodí její úvod, po kterém její čtenář očekává od práce jiný obsah vzhledem ke stanoveným cílům. Ve světle těchto cílů rovněž působí jako výrazně nedostatečný získaný vzorek respondentů a jako nevhodně zvolené některé charakteristiky realizovaného dotazníkového šetření.

Předloženou práci **doporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Proč je dle Vás důležité se věnovat Vámi zvolenému tématu a konkrétně Vámi stanoveným cílům?

Věnoval se tomuto tématu v Česku již někdo jiný?

Které výzkumné otázky jste si na základě Vašeho hlavního cíle položila?

Proč nebyla zvolena metoda elektronického interview (rozhovoru s učiteli přes internet)?

Datum: 27. 8. 2020

Autor posudku: RNDr. Lenka Havelková

Podpis: